

FELSEFE DÜNYASI

2011/2 Sayı: 54 YILDA İKİ KEZ YAYIMLANIR ISSN 1301-0875

Sahibi

Türk Felsefe Derneği Adına
Başkan Prof. Dr. Ahmet İNAM

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Prof. Dr. Murtaza KORLAELÇİ

Yazı Kurulu

Prof. Dr. Ahmet İNAM
Prof. Dr. Murtaza KORLAELÇİ
Prof. Dr. Hüseyin Gazi TOPDEMİR
Prof. Dr. Celal TÜRER
Doç. Dr. Levent BAYRAKTAR
Yard. Doç. Dr. Şamil ÖÇAL
Dr. Necmettin PEHLİVAN

Felsefe Dünyası Hakemli Bir Dergidir.

Felsefe Dünyası 2004 yılından itibaren PHILOSOPHER'S
INDEX ve TUBİTAK/ulakbim tarafından dizinlenmektedir.

Yazışma ADRESİ

PK 21 Yenışehir/Ankara
Tel & Fax: 0 312 231 54 40

Fiyatı: 20 TL (KDV Dahil)

Banka Hesap No: Vakıf Bank Kızılay Şubesi: 00158007288336451

Dizgi ve Baskı

Türkiye Diyanet Vakfı
Yayın Matbaacılık ve Ticaret İşletmesi
Alınteri Bulvarı 1256 Sokak No: 11 Yenimahalle/ANKARA
Tel: 0 312 354 91 31 (Pbx) Fax: 0 312 354 91 32

SEMİNER TANITIMI

Reşad İLYASOV *

Rusya Bilimler Akademisi Felsefe Enstitüsü ve Bağımsız Devletler Topluluğu(BDT) Sosyal Dayanışma ve İşbirliği Vakfı (IFESCO) tarafından 20-25 Haziran 2011 tarihlerinde Bağımsız Devletler Topluluğu'nun 20. yıl kuruluşu nedeniyle Moskova'da Felsefe, Politika ve Kültür konulu "Genç Filozof Okulu" adı altında seminerler yapıldı. Bu seminerlere BDT'den davet edilmiş felsefe üze öğrenci, genç araştırmacı ve profesörler katıldı. Seminerler güzel bir mekanda, Moskova şehri'nde, Rusya Federasyonu Cumhurbaşkanlığı'na bağlı "Voskresenskoe" misafirhanesi'nde yapıldı.

Sözkonusu seminerler, BDT arasında bilimsel ilişki, işbirliği ve kültürel geleneğin muhafaza edilerek geliştirilmesi amacını taşıyordu. "Genç Filozof Okulu" adı altında yapılan bu seminerler uzun vadeli perspektifte BDT ülkeleri arasında ortak bilimsel ağın ve ilişkilerin oluşturulması için zemin hazırlamaktadır.

Seminerler'de Azerbaycan tarafını, Azerbaycan Ulusal Bilimler Akademisi Felsefe, Sosyoloji ve Hukuk Enstitüsü Başkanı Prof. Dr. İlham Memmedzade, Başkan Yardımcısı Dr. Roida Rzayeva, Genç Araştırmacılar Kurulu Başkanı Dr. Radif Mustafayev, Etik Bölüm araştırmacıları'ndan Dr. Vüsale Hacıyeva ve Dr. Reşad İlyasov temsil ettiler.

20.06.2011 tarihi'nde "Voskresenskoe" misafirhanesi'nin konferans salonu'nda Rusya Bilimler Akademisi Felsefe Enstitüsü Başkanı Prof. Dr. A.Hüseynov açılış konuşması yaptı. Daha sonra Prof. Dr. İlham Memmedzade, Prof.Dr. Erih Solovev, Prof. Dr. Vadim Mejuev ve Prof. Dr. Sergey Nikolski katılımcılara hoş geldiniz diyerek sözkonusu seminerlerin BDT ülkeleri arasında bilimsel-kültürel ilişkilerin gelişimi ve güçlenmesi için önemli katkı sağlayacağını belirttiler.

Genç Filozof Okulu'nda ilk seminer konuşmasını Prof. Dr.A.Hüseynov "Etik ve Politik: Aristo'nun Öğretileri" konusunda yaptı. Hüseynov, etik ve politika'nın direkt ilişki içinde olduklarını belirterek her bir siyasi davranışın kendisi için etik neden arama gayretinde olduğunu söyledi. Örneğin, Tohtamış Moskova'yı, İvan Grozni Nijni Novogorodu, Amerikan Cumhurbaşkanı Truman Nagasaki ve Hiroşima'yı bombalarken kendilerinin adaletli ve haklı

* Dr, Azerbaycan Ulusal Bilimler Akademisi Felsefe, Sosyoloji Ve Hukuk Enstitüsü

olduklarını düşünerek bunu yapmışlardır. Hüseyinov, Aristo`ya istinat ederek her hangi bir objenin insan için bazen amaç, bazen ise araç ola bileceğini ifade etti. Bu anlamda mutluluk en üstün ülküdür. Bizzat hayır işler yapmak insanı bu ülkeye götürmektedir. Bu nedenle Aristo politika`yı etiğin devamı olarak görmekte ve etiği en yüksek seviyede yapılan politika bilimi olarak değerlendirmektedir. Konu ile ilgili olarak ciddi sorular soruldu ve konuşma sorularla daha da dinleyiciler için anlaşılır hale geldi.

Seminerin ikinci konuşmacısı olarak Prof. Dr. İlham Memmedzade “Felsefe`nin Önemi” konusunda tebliğ sundu. Memmedzade, felsefe ile uğraşan her bir şahsın bu soruyla yola çıktığını ve öncelikle bu konun cevaplanması gerektiğini belirtti. Ona göre çağdaş dönemde milli kimlik ve evrensel değerler bağlamında felsefenin önemi daha da artmaktadır. Tebliğ, “Genç Filozof Okulu”nun mahiyetine uygun olarak felsefenin önemi konusunda genç araştırmacılar açısından ufuk açıcı oldu.

Seminerler`in 2. gününde Prof. Dr. Vadim Mejuev “Kültür Sistemi`nde Felsefe”adlı tebliğ sundu. Mejuev, XVIII yüzyıl`da doğa felsefesi`nin, XIX yüzyıl`da tarih`in, XX yüzyıl`da ise kültür`ün etkin olduğunu ifade ederek felsefe`nin bu bağlamda kültür`ün kurucu öğelerinden biri olarak özgürlük ve eleştiriye dayandığını belirtti. Bu anlamda felsefe`nin amacı bizleri daha da özgür kılmaktır. Mejuev`in tebliği ile ilgili olarak genç katılımcılar`dan önemli sorular geldi ve konu sorularla daha da anlaşılır hale geldi.

2.konuşmacı olarak Rusya Felsefe Enstitüsü Etik Bölüm Başkanı Prof. Dr.Ruben Apresyan “Etik Araştırmalar`da Metodoloji” adlı tebliğ sundu. Apresyan, normatif etik kuralların pratik hayatta bazen geçerli olmadığını belirterek konuya fonksiyonel açıdan yaklaşılması gerektiğini ifade etti. O, bu anlamda Kant`ın etik anlayışının ``müzelik`` olduğunu savundu. Konu etrafında ciddi sorular soruldu ve müzakereler yapıldı.

Öğleden sonra Rusya Felsefe Enstitüsü Başkan Yardımcısı Prof.Dr. Sergey Nikolski “Rus Dünya Görüşü:XIX.Yüzyıl Klasik Edebiyatın Anlamı ve Değeri” adlı tebliğini sundu. Nikolski`ye göre XIX. Yüzyıl`da Rus dünya görüşü ve felsefesi edebi yapıtlarda daha detaylı biçimde bulunmaktadır. Bu anlamda XIX. Yüzyıl`da ortaya çıkan edebi yapıtlar felsefe tarihi açısından çok önemlidir.

Ukrayna Ulusal Bilimler Akademisi Felsefe Enstitüsü`nden Prof. Dr. Viktor Malahov “İnsanca` Demek Ne Anlama Gelmektedir?: İletişim Felsefesi`nin Çağdaş Problemleri” tebliğini sundu. Malahov, felsefe`nin bir direniş mahiyeti taşıdığını söyleyerek ilişkilerde ortaya çıkan kötülüğün insanı kendi kendine yabancılaştırdığını belirtti. O, insanların hareketlerine her zaman etik neden ara-

dıklarını, Dostoyevski`de vicdanın Tanrı`nın sesi, Kant`da ise aklın sesi olduğun ifade ederek tebliğini tamamladı.

Haziran 22`de Rusya Felsefe Enstitüsü Batı Felsefe Tarihi Kürsüsü üyesi Prof. Dr. Erih Solevev “Ahlak ve Hukuk: İ.Kant`ın Projesi” adlı tebliğini sundu. Solovev, Kant`ın yaşadığı dönemi postreformist dönem gibi görerek Kant`ın etik idealizmi`nin ifade olunduğu en önemli eser 1795. yılda yayınlanan “Ebedi Barışa Doğru” eseridir. Sözkonusu eserde yer yüzünü cennete değil, cehenne- me dönüştürmemek ilkesini savunan Kant, Solovev`e göre cumhuriyetçiliği de- mokrasi ile aynı tutmuştur. Tebliğci, Kant`ın düşünce sisteminde devlet ve hu- kuk ilişkisinin önemli olduğunu belirterek onun metafizik dualizminde bunun yer aldığını söyledi. Şöyle ki Kant`a göre hukuk, aşkın (noumen) alana aittir. Solevev, Kant`ı felsefi liberalizmin üyesi olarak değerlendirdi.

Günün 2.tebliğini Azerbaycan Felsefe, Sosyoloji ve Hukuk Enstitüsü Başkan Yardımcısı Dr. Roida Rzayeva “Çağdaşlığın Sesi: Küreselleşme ve Modernleşme” konusunda sundu. Rzayeva, tebliğinde küreselleşme`nin uy- garlık ile, modernleşmeyi ise kültürle ilişkisini kurdu. Bu anlamda Rzayeva, küreselleşme`nin aynı zamanda olumsuz yönlerine dikkat çekti. Konuşmacı postmodern felsefeye değinerek laiklik bağlamında dinin de fonksiyonunu tas- vir ve tahlil etti.

23 Haziran`da ilk konuşmacı olarak Ukrayna Felsefe Enstitüsü Etik ve Estetik Bölüm Başkanı Evgeniy Bıtritskiy “Kültürel Kimlik`te Yerellik ve Evrensellik” konulu tebliğini sundu. Bıtritskiy`e göre klasik anlamda kimlik anlayışı yeterli değildir. Çünkü çağdaş dönemde “ben kimim” değil, “biz ki- miz” sorusu önem taşımaktadır. Nitekim “bizler” bu anlamda kimliklerden bahs ediyoruz.

Diğer konuşmacı ise Beyaz Rusya Ulusal Bilimler Akademisi Felsefe Enstitüsü araştırmacısı Dr. İrina Mihieva “Bilişim Toplumu`nun Etik Temel- leri: Felsefi-Kültürel Tahlil” konulu tebliğini sundu. Mihieva, bilişim toplumu- nun üç özelliği olduğunu belirtti. İki özellikler`den birisi teknolojinin överken, diğeri bunun insanın sonunu getireceğini savunmaktadır. Mihieva`ya göre son görüş daha tutarlıdır; bu bilişim etiğidir. O bilgisayar etiği, bilişim felsefesi ve gazetecilik etiğinin konuyla direkt ilgisi olduğunu belirtti.

Tacikistan Ulusal Bilimler Akademisi Felsefe, Siyaset ve Hukuk Ens- titüsü Sosyal Felsefe Bölüm Başkanı Prof. Dr. Kurban Giyev ve Prof. Dr. Polat Şozimov “Çağdaş Tacikistan`da Kimlik ve Sosyal Değişimler: Te- ori ve Sosyal Pratik” sunumunu yaptılar. Her iki konuşmacı`ya göre Tacik halkı, çağdaş tarihinin zor dönemini yaşamasına rağmen milli kimlik, devlet olma ve din siyaseti konusunda önemli aşamaları geçmektedir. Şozimov, şuan

Tacikistan`ın pan-türkist ve pan-islamist tehlike altında (hatta o bunu “ontoloji korku” diye isimlendirdi) dış ve iç siyasetini belirlediğini ifade etti. Bu anlamda Sovyetler Birliği`nde Tacikistan`ın pan-türkist eğilimleri zayıflatmak için oluşturulduğu`nun altını çizdi. Çağdaş dönemde ise Tacikistan`da islamcı gruplar etkinlik göstermektedir. Devlet ise hem milli, hem de dini değerleri ön plana çıkartarak bunları ortak bir nokta`da buluşturmaya gayret etmektedir. Diğer bir Tacik araştırmacı Dr. Zebiniso İsgenderova “Sosyal Ülkü Problemi:Tarih ve Çağdaşlık” tebliğini sundu.

Son iki günde, yani 24 ve 25 Haziran`da Beyaz Rusya Felsefe Enstitüsü araştırmacısı Dr. Nataliya Kutuzova “Avrupa Perspektifi`nde Beyaz Rusya`nın Felsefi Düşüncesi: Tarih ve Çağdaşlık” adlı sunumunu, Ermenistan Felsefe, Sosyoloji ve Hukuk Enstitüsü araştırmacısı Dr. Emil Orduhanyan “Siyasi İletişim Aracı Olarak Politik Söylem”, Dr. Ayk Sukiasyan “Bilişim Toplumu: Sosyal-Politik İçerik” konulu tebliğler sundular.

Genç Filozof Okulu seminerleri`nin son konuşmacısı Rusya Felsefe Enstitüsü Sosyal ve Siyasi Felsefe Bölüm Başkanı Prof. Dr. Aliksey Kara-Murza`nın “Eski Sovyetler Birliği`nde Kültürel Kimlik Arayışları” konulu tebliği oldu. Kara-Murza, tüm Eski Sovyet ülkelerinin son 20 yıl`da kimlik arayışı içinde olduğunu belirterek milli ve manevi değerlerin sözkonusu kimliğin oluşumunda önemli etken olduğunu ifade etti. O Arjantin gibi bazı ülkelerin Avrupa`lı değerleri benimseyerek kendi kimliklerini oluşturduğunu örnek göstererek kimlik seçiminde bulunma`nın modern zamanlarda tarihsel-coğrafi temelleri kalmadığının altını çizdi.

Seminer sonunda “Genç Filozof Okulu” katılımcılarına birer sertifika verildi. Akşama doğru tüm katılımcılar kendi folklor ve milli kültürlerini temsil eden şiir, şarkı ve dans gösterisini sunarak entelektüel toplantıyı güzel performanslarıyla sonlandırdılar.

BDT`nin 20. yıl kuruluş nedeniyle yapılan bu seminerler, sözkonusu ülkeler arasında felsefi ve kültürel ilişkilerin gençler bazında daha da güçlenmesi hedefini taşıyordu. Türk devletleri arasında böyle bir felsefi-kültürel işbirliği ve ilişki`nin yapılması da ortak değerlerimiz açısından son derece elzemdir.